

ความเห็นส่วนตน
ของ นายวิรุฬห์ แสงเทียน ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๔/๒๕๖๘

เรื่องพิจารณาที่ ๒๖/๒๕๖๗

วันที่ ๒๕ เดือน กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๖๘

ระหว่าง ศาลจังหวัดศรีสะเกษ ผู้ร้อง
- ผู้ถูกร้อง

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคำโต้แย้งของจำเลยที่ ๑ ที่ ๔ ที่ ๕ และที่ ๖ ในคดีอาญาหมายเลขดำที่ อ ๑๔๕๔/๒๕๖๖ ของศาลจังหวัดศรีสะเกษแล้ว เห็นว่า กรณีจำเลยที่ ๑ เป็นการโต้แย้งเกี่ยวกับอำนาจพิจารณาและพิพากษาคดี และการใช้บังคับกฎหมายของศาลจังหวัดศรีสะเกษในการพิจารณาคดี และไม่ปรากฏว่าจำเลยที่ ๑ แสดงเหตุผลประกอบคำโต้แย้งว่าบทบัญญัติดังกล่าวขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญอย่างไร กรณีไม่ต้องด้วยหลักเกณฑ์ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ วรรคหนึ่ง จึงมีคำสั่งไม่รับคำโต้แย้งของจำเลยที่ ๑ ไว้พิจารณาวินิจฉัย ส่วนกรณีจำเลยที่ ๔ ที่ ๕ และที่ ๖ มีคำสั่งรับไว้พิจารณาวินิจฉัย แต่จำเลยที่ ๔ ที่ ๕ และที่ ๖ ไม่ได้แสดงเหตุผลประกอบคำโต้แย้งว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๖๙ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๘ และมาตรา ๑๙๔ วรรคสอง อย่างไร จึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยเฉพาะในส่วนนี้ และเห็นว่าคดีเป็นปัญหาข้อกฎหมายและมีพยานหลักฐานเพียงพอที่จะพิจารณาวินิจฉัยได้ จึงยุติการไต่สวนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๕๘ วรรคหนึ่ง

ประเด็นวินิจฉัย

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๖๙ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๙๔ วรรคหนึ่ง มาตรา ๒๒๕ และมาตรา ๒๒๖ วรรคเจ็ด หรือไม่

ความเห็น

พิจารณาแล้ว รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๙๔ วรรคหนึ่ง เป็นบทบัญญัติในหมวด ๑๐ ศาล ส่วนที่ ๒ ศาลยุติธรรม บัญญัติว่า “ศาลยุติธรรมมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีทั้งปวง เว้นแต่คดีที่รัฐธรรมนูญหรือกฎหมายบัญญัติให้อยู่ในอำนาจของศาลอื่น” มาตรา ๒๒๕ และมาตรา ๒๒๖ วรรคเจ็ด เป็นบทบัญญัติในหมวด ๑๒ องค์การอิสระ ส่วนที่ ๒ คณะกรรมการการเลือกตั้ง โดยมาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ก่อนประกาศผลการเลือกตั้งหรือการเลือก ถ้ามีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการเลือกตั้งหรือการเลือกนั้นมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจสั่งให้มีการเลือกตั้งหรือการเลือกใหม่ในหน่วยเลือกตั้งหรือเขตเลือกตั้งนั้น ถ้าผู้กระทำการนั้นเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือผู้สมัครรับเลือก แล้วแต่กรณี หรือรู้เห็นกับการกระทำของบุคคลอื่น ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งสั่งระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้นไว้เป็นการชั่วคราวตามมาตรา ๒๒๔ (๔)” วรรคสอง บัญญัติว่า “คำสั่งตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นที่สุด” และมาตรา ๒๒๖ วรรคเจ็ด บัญญัติว่า “การพิจารณาพิพากษาของศาลฎีกาหรือศาลอุทธรณ์ตามมาตรา นี้ ให้เป็นไปตามระเบียบของที่ประชุมใหญ่ของศาลฎีกาซึ่งต้องกำหนดให้ใช้ระบบไต่สวนและให้ดำเนินการโดยรวดเร็ว”

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๖๙ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๘ บทกำหนดโทษ บัญญัติว่า “ในกรณีที่ปรากฏว่ามีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้เกิดขึ้นในเขตเลือกตั้งใด ให้ถือว่าผู้สมัครหรือพรรคการเมืองที่ส่งสมาชิกของตนลงสมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นเป็นผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา”

เห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ มีเหตุผลในการประกาศใช้เนื่องจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้มีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เพื่อให้การจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรมตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

ข้อโต้แย้งของจำเลยที่ ๔ ที่ ๕ และที่ ๖ ที่ว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๖๙ บัญญัติให้ถือว่าผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นเป็นผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา กรณีปรากฏว่ามีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้เกิดขึ้นในเขตเลือกตั้ง เป็นบทบัญญัติที่เปิดโอกาสให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งมีสิทธิดำเนินคดีต่อศาลชั้นต้นในประเด็นข้อหาที่เป็นความผิดเดียวกันกับหน้าที่และอำนาจของ

คณะกรรมการการเลือกตั้งและศาลฎีกาที่รัฐธรรมนูญบัญญัติรับรองไว้ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๒๕ และ มาตรา ๒๒๖ อีกทั้งเป็นการกำหนดเขตอำนาจในการดำเนินคดีเลือกตั้งที่ศาลชั้นต้นซึ่งการดำเนินคดีใช้ระบบ กล่าวหา เป็นการไม่ชอบด้วยหลักการดำเนินคดีเลือกตั้งที่กำหนดให้ศาลฎีกาใช้ระบบไต่สวนในการพิจารณา พิพากษาคดีตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๒๖ วรรคเจ็ด บทบัญญัติดังกล่าว ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๙๔ วรรคหนึ่ง มาตรา ๒๒๕ และมาตรา ๒๒๖ วรรคเจ็ด นั้น เห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๙๔ วรรคหนึ่ง เป็นบทบัญญัติที่กำหนดให้ศาลยุติธรรมมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีที่ฟังผิด เว้นแต่ คดีที่รัฐธรรมนูญหรือกฎหมายบัญญัติให้อยู่ในอำนาจของศาลอื่น ซึ่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรม มาตรา ๑ ได้กำหนดให้ศาลยุติธรรมมีสามชั้น ได้แก่ ศาลชั้นต้น ศาลชั้นอุทธรณ์ และศาลฎีกา เว้นแต่จะมี กฎหมายบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น แม้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ จะมีได้ บัญญัติให้ศาลยุติธรรมในส่วนของศาลชั้นต้นเข้ามามีบทบาทในการพิจารณาคดีเลือกตั้งไว้เช่นเดียวกับ ศาลฎีกาหรือศาลอุทธรณ์ก็ตาม แต่ก็มีกระบวนการจัดการเลือกตั้งในบางกรณีที่เกี่ยวข้องกับการ เลือกตั้งกำหนดให้ศาลชั้นต้นมีหน้าที่และอำนาจในการตรวจสอบการจัดการเลือกตั้งได้ เช่น กรณีการ ขอเพิ่มรายชื่อหรือการถอนรายชื่อของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ให้ ศาลแพ่งหรือศาลจังหวัดซึ่งเป็นศาลชั้นต้นสามารถวินิจฉัยให้เพิ่มรายชื่อหรือถอนรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้ เป็นต้น รวมถึงการพิจารณาและพิพากษาคดีอาญาที่เกี่ยวข้องกับคดีเลือกตั้ง บทกำหนดโทษของ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งยังกำหนดให้ศาลชั้นต้นมีอำนาจพิจารณาพิพากษาและลงโทษทาง อาญาแก่บุคคลที่กระทำความผิดในคดีเลือกตั้งควบคู่ไปกับการให้ศาลชั้นต้นมีอำนาจที่จะมีคำสั่งให้เพิก ถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งในบางฐานความผิด ซึ่งการที่ศาลชั้นต้นจะใช้อำนาจ ในการมีคำสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งควบคู่ไปกับการลงโทษทางอาญา จะต้องมีการดำเนินกระบวนการพิจารณาในระบบกล่าวหาตามขั้นตอนปกติของการพิจารณาพิพากษาคดีอาญา ที่กำหนดไว้ในกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาด้วย เช่นนี้ บทบัญญัติมาตรา ๑๙๔ วรรคหนึ่ง จึงเป็นการ รับรองเขตอำนาจให้ศาลยุติธรรมในลักษณะทั่วไป ส่วนมาตรา ๒๒๕ และมาตรา ๒๒๖ มีความมุ่ง หมายให้คณะกรรมการการเลือกตั้งซึ่งเป็นองค์กรอิสระ ทำหน้าที่ควบคุม จัดการ และตรวจสอบการ เลือกตั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น รวมถึงการควบคุมการออกเสียงประชามติ มีกลไกในการบริหาร จัดการการเลือกตั้ง ควบคุมการเลือกตั้ง การสืบสวนหรือไต่สวนการกระทำผิดเกี่ยวกับการเลือกตั้งเพื่อให้ การเลือกตั้งเป็นไปด้วยความสุจริตและเที่ยงธรรม หากเห็นว่าการเลือกตั้งไม่ได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยง ธรรม ก่อนประกาศผลการเลือกตั้งให้อำนาจคณะกรรมการการเลือกตั้งยกเลิกการเลือกตั้งและสั่งให้มีการ เลือกตั้งใหม่ในหน่วยเลือกตั้งหรือเขตเลือกตั้งนั้น หรือสั่งระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งไว้เป็นการชั่วคราว

แต่ถ้าหลังประกาศผลการเลือกตั้ง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งยื่นคำร้องต่อศาลฎีกา โดยให้ศาลฎีกามีหน้าที่และอำนาจในการพิจารณาพิพากษาคดีเลือกตั้ง กรณีมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการเลือกตั้งไม่เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม หรือผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้ใดกระทำการทุจริตในการเลือกตั้ง หรือรู้เห็นกับการกระทำความผิดของบุคคลอื่น หากศาลฎีกาพิพากษาว่าบุคคลกระทำความผิดตามที่ถูกร้อง ให้ศาลฎีกาสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง หรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของบุคคลผู้นั้นเป็นเวลาสิบปี การที่รัฐธรรมนูญบัญญัติให้คณะกรรมการการเลือกตั้งและศาลฎีกามีหน้าที่และอำนาจตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๒๕ และมาตรา ๒๒๖ เนื่องจากมีความมุ่งหมายเพื่อให้การจัดการเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม เสร็จสิ้นไปโดยเร็ว จึงบัญญัติกระบวนการเฉพาะให้หน้าที่และอำนาจคณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินคดีเลือกตั้งในฐานะโจทก์ต่อศาลฎีกาได้โดยตรง การดำเนินคดีในศาลฎีกาต้องดำเนินการโดยรวดเร็วและถือเป็นที่สุดทางตุลาการ โดยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๒๖ วรรคเจ็ด บัญญัติให้การพิจารณาพิพากษาของศาลฎีกาในคดีนี้ให้ใช้ระบบไต่สวน เพื่อเป็นเครื่องมือให้ศาลหรือผู้พิพากษามีบทบาทหลักในการแสวงหาความจริงในการพิสูจน์การกระทำของจำเลย ประกอบกับโทษตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๒๖ ที่บัญญัติให้ศาลฎีกามีอำนาจสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง ไม่ใช่โทษทางอาญาที่จะมีผลกระทบต่อสิทธิหรือเสรีภาพในชีวิต ร่างกาย หรือทรัพย์สินของบุคคล ส่วนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ เป็นกฎหมายที่มีบทกำหนดโทษทางอาญาแก่บุคคลที่กระทำการอันเป็นการทุจริตการเลือกตั้งหรือกรณีที่ว่าฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ การเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมิใช่โทษทางอาญา แต่ในการดำเนินคดีอาญาแก่บุคคลที่ทำผิดเกี่ยวกับการเลือกตั้งกฎหมายอาจกำหนดให้มีการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งซึ่งเป็นโทษทางการเมือง ประกอบกับโทษอาญาที่เป็นโทษหลักเพื่อระงับยับยั้งบุคคลที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมในทางการเมืองอย่างเจาะจง โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคคลที่กระทำความผิดเกี่ยวกับการเลือกตั้งหรือการทุจริตในการเลือกตั้งที่ทำให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรมซึ่งสร้างความเสียหายให้แก่การจัดการเลือกตั้ง กระทบต่อความเชื่อถือว่าไว้วางใจในระบบการเลือกตั้งเพื่อให้ได้มาซึ่งผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และส่งผลให้ประชาชนเสื่อมศรัทธาในเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตย คดีเลือกตั้งที่กำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาเพื่อให้ตัดสิทธิเลือกตั้งเป็นการลงโทษต่อผู้ที่กระทำการทุจริตการเลือกตั้งซึ่งการลงโทษดังกล่าวมิใช่โทษทางอาญา ส่วนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ เป็นบทบัญญัติที่มีการกำหนดโทษทางอาญา การดำเนินคดีอาญาต้องเริ่มกระบวนการพิจารณาที่ศาลชั้นต้นตามเขตอำนาจศาล โดยผู้มีสิทธิฟ้องคดี ได้แก่ อัยการที่มีเขตอำนาจในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งต้องการดำเนินคดีอาญาตามกฎหมายเกี่ยวกับ

การเลือกตั้ง และผู้เสียหาย ซึ่งคำว่า “ผู้เสียหาย” ปรากฏอยู่ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒ (๔) คือ บุคคลผู้ได้รับความเสียหายเนื่องจากการกระทำผิดฐานใดฐานหนึ่ง รวมทั้งบุคคลอื่นที่มีอำนาจจัดการแทนได้ ในส่วนคดีอาญาเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือพรรคการเมืองที่ส่งสมาชิกของตนลงสมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้น มีสิทธิในการหาเสียงเลือกตั้ง ซึ่งค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมาจากเงินที่พรรคการเมืองจัดสรร เงินส่วนตัวของผู้สมัครเอง และเงินหรือประโยชน์อื่นใดที่ประชาชนบริจาคให้ ดังนั้น หากมีการกระทำผิดกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอันก่อให้เกิดความได้เปรียบเสียเปรียบกันระหว่างผู้สมัครหรือพรรคการเมืองที่ส่งสมาชิกของตนลงสมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้น หรือทำให้การเลือกตั้งไม่เป็นไปโดยสุจริต เทียบธรรม และชอบด้วยกฎหมาย ผู้สมัครหรือพรรคการเมืองที่ส่งสมาชิกของตนลงสมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งย่อมได้รับความเสียหายโดยตรงจากการกระทำ ความผิด และถือเป็น “ผู้เสียหาย” ตามนัยของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒ (๔) การที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๖๙ เป็นบทบัญญัติที่ให้อำนาจแก่ผู้เสียหายในการฟ้องคดีตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้เป็นการรับรองสิทธิของผู้เสียหายในการฟ้องคดีอาญา เช่นนี้กรณีการเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญเป็นคดีเลือกตั้ง เป็นคดีคนละประเภทกัน กระบวนการดำเนินการในชั้นพิจารณาจึงบัญญัติให้แตกต่างกันได้ เนื่องจากมีวัตถุประสงค์ กระบวนการ องค์การที่มีอำนาจหน้าที่ และมาตรฐานในการรับฟังพยานหลักฐานที่แตกต่างกัน คดีอาญากำหนดขึ้นเพื่อลงโทษทางอาญาแก่บุคคล ใช้การพิจารณาคดีระบบกล่าวหา ในขณะที่คดีเลือกตั้งกำหนดขึ้นเพื่อใช้ลงโทษผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้กระทำการอันเป็นเหตุให้การเลือกตั้งนั้นมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ใช้การพิจารณาคดีระบบไต่สวน รวมทั้งองค์ประกอบของความผิดของคดีเลือกตั้งมีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน ทั้งผู้กระทำความผิด การกระทำความผิด และผลของการกระทำความผิด กล่าวคือ การกระทำของคดีเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๒๕ และมาตรา ๒๒๖ เป็นเพียงการกระทำอันเป็นเหตุให้การเลือกตั้งนั้นมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม หรือก่อให้เกิดผู้อื่นกระทำ สนับสนุน หรือรู้เห็นเป็นใจให้บุคคลอื่นกระทำการดังกล่าว หรือรู้ว่ามีกระทำการดังกล่าวแล้วไม่ดำเนินการเพื่อระงับการกระทำนั้น ซึ่งความหมายครอบคลุมลักษณะการกระทำอย่างกว้างขวางและบางการกระทำอาจไม่ร้ายแรง แต่การกระทำของคดีอาญาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗๓ (๑) มาตรา ๑๐๑ มาตรา ๑๕๘ และมาตรา ๑๖๔ วรรคแรก ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๓ มาตรา ๘๖ และมาตรา ๙๑ เป็นการจัดทำ ให้

เสนอให้ สัญญาว่าจะให้ หรือจัดเตรียมเพื่อจะให้ ทรัพย์สิน หรือผลประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้แก่ผู้ใด การเรียก รับ หรือยอมจะรับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่น เพื่อลงคะแนนหรืองดเว้นไม่ลงคะแนน ซึ่งหมายถึงการซื้อเสียงเลือกตั้งอันมีลักษณะร้ายแรง เบี่ยงเบนผล การเลือกตั้ง และส่งผลให้เมื่อขณะการเลือกตั้งอาจใช้ตำแหน่งหน้าที่ในทางทุจริตต่อไป การกระทำเหล่านี้ หากเป็นไปตามองค์ประกอบความผิดตามที่กฎหมายกำหนดไว้ในคดีแต่ละประเภท ย่อมเป็นความผิดและ ให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งได้ทั้งในคดีเลือกตั้งและคดีอาญา กรณีมิใช่บทบัญญัติที่ขัดต่อหลักกฎหมายที่ว่า บุคคลไม่อาจถูกลงโทษหลายครั้งสำหรับการกระทำความผิดครั้งเดียว และไม่ขัดต่อเจตนารมณ์ของ กฎหมายที่กำหนดให้เป็นอำนาจคณะกรรมการการเลือกตั้งและศาลฎีกาไว้เป็นการเฉพาะซึ่งกำหนดให้ใช้ ระบบใบเต๋สวนในส่วน of คดีเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ ฉะนั้น พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๖๙ จึงรับรองความเป็นผู้เสียหายให้กับ ผู้สมัครหรือพรรคการเมืองไว้เพื่อให้เกิดความชัดเจน โดยยังคงหลักการเดิมตั้งแต่พระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๑๔ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิก วุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๕๙ และยังคงคล้องกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการ ได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๘ พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๕ มาตรา ๑๓๕ และพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๑๔๐ อีกด้วย

ดังนั้น พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๖๙ จึงเป็นบทบัญญัติที่ให้สิทธิผู้สมัครหรือพรรคการเมืองที่ส่งสมาชิกของตนลงสมัคร รับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นเป็นผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา อันเป็นการ ดำเนินคดีอาญาทั่วไปกับผู้กระทำความผิดที่ให้อำนาจทั้งรัฐและผู้เสียหาย สิทธิในการต่อสู้คดีอาญาของ จำเลยย่อมเป็นไปตามที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาบัญญัติรับรองไว้ การดำเนินคดีเลือกตั้ง ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๒๖ และการดำเนินคดีอาญาเกี่ยวกับการเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ เป็นกระบวนการ ดำเนินคดีที่มีวัตถุประสงค์และเจตนารมณ์ที่แตกต่างกัน การกำหนดผู้มีอำนาจฟ้องคดี เขตอำนาจศาล หรือระบบในการพิจารณาคดีย่อมแตกต่างกันตามลักษณะของคดี ย่อมไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๙๔ วรรคหนึ่ง มาตรา ๒๒๕ และมาตรา ๒๒๖ วรรคเจ็ด

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๖๙ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๙๔ วรรคหนึ่ง มาตรา ๒๒๕ และมาตรา ๒๒๖ วรรคเจ็ด

๑/พพ ๑๕/๒๖-๗
(นายวิรุฬห์ แสงเทียน)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ